

Humana

Humana

Lastensuojeluyksikkö Lautan omavalvontasuunnitelma

Hanna Tyyskä 01.04.2024

Sisältö

1	Palveluntuottajaa koskevat tiedot.....	3
2	Omavalvontasuunnitelman laatiminen	4
3	Toiminta-ajatus, arvot ja toimintaperiaatteet.....	4
4	Omavalvonnan toimeenpano	6
5	Asiakkaan asema ja oikeudet	8
6	Palvelun sisällön omavalvonta	13
7	Asiakasturvallisuus	18
8	Asiakastietojen käsittely ja kirjaaminen.....	22
9	Yhteenveto kehittämissuunnitelmasta.....	22
10	Omavalvontasuunnitelman seuranta.....	23

1 Palveluntuottajaa koskevat tiedot

Palveluntuottaja

Yksityinen palveluntuottaja

Nimi: Pienkoti Aura Oy

Y-tunnus: 1853 882-9

Kunta/kuntayhtymä/sote-alue: Jyväskylä, Keski-Suomen hyvinvointialue

Toimintayksikkö tai toimintakokonaisuus

Nimi: Lastensuojeluyksikkö Nuutinkolo/ Lautta

Katuosoite: Nuutinkorventie 7

Postinumero: 40270 Postitoimipaikka: PALOKKA

Sijaintikunta: Jyväskylä

Palvelumuoto; asiakasryhmä, jolle palvelua tuotetaan; asiakaspaikkamäärä:
ympäri vuorokautinen yksityinen sosiaalipalvelu, lastensuojelun sijaishuolto, lapset ja nuoret, 7
asiakaspaikkaa

Esihenkilö: Hanna Tyyskä

Puhelin: 040 1699343

Sähköposti: hanna.tyyska@humana.fi

Toimintalupatiedot

Aluehallintoviraston/Valviran luvan myöntämisaikajankohta (yksityiset ympärivuorokautista toimintaa harjoittavat yksiköt): 6.9.2021

Palvelu, johon lupa on myönnetty:

Luvanvaraiset palvelut/ ympärivuorokautinen laitoshuolto/ lapsi- ja nuorisokoti

2 Omavalvontasuunnitelman laatiminen

Omavalvonnan suunnittelusta vastaava henkilö ja laatimiseen osallistuneet henkilöt

Yksikönjohtaja, yksikön vastaava ohjaaja ja henkilöstön edustus

Omavalvontasuunnitelman seuranta

Omavalvontasuunnitelmaa seurataan ja arvioidaan säännöllisesti työyhteisön tiimeissä ja se päivitetään kolmen kuukauden välein tai toiminnan ja/tai toimintatapojen oleellisesti muuttuessa. Omavalvontasuunnitelma on osa perehdytysohjelmaa. Omavalvontasuunnitelman sisältöä kehitetään vastaamaan arjen toimintakulttuuria ja työkäytänteitä.

Omavalvontasuunnitelman julkisuus

Omavalvonta suunnitelma on nähtävillä nuorille ja heidän läheisilleen yksikön yleisissä tiloissa, olohuoneen kirjahyllyssä olevassa omavalvontakansiossa. Lisäksi ajantasainen omavalvontasuunnitelma löytyy yksikön nettisivuilta ja on vapaasti kaikkien toiminnasta kiinnostuneiden luettavissa.

3 Toiminta-ajatus, arvot ja toimintaperiaatteet

Toiminta- ajatus ja toimintaperiaatteet

Lastensuojeluyksikkö Lautta on joulukuussa 2021 toimintansa aloittanut erityisyksikkö, jossa hoidetaan nuoria, joilla on psykiatrisia tai neuropsykiatrisia haasteita elämässään. Toimintamme punainen lanka on kiintymyssuhdetyössä, asiakkaan kohtaamisessa ja vahvassa ammatillisessa vuorovaikutuksessa.

Lastensuojeluyksikkö Lautan toiminta rakentuu moniammatillisen työryhmän taitoon tarkastella nuorten elämäntilanteita kokonaisvaltaisesti. Kiintymyssuhde, traumateoria, vuorovaikutus, dialogisuus sekä toiminnallisuus ovat vahvasti läsnä työryhmän ammattitaidossa. Työryhmä on perehtynyt dialektiseen käyttäytymisterapiaan ja DKT:tä hyödynnetään arjessa. Lautassa työskentelee myös toimintaterapeutti, jonka osaamista hyödynnetään toimintakyvyn vahvistumista tukevan arjen suunnittelussa. Aito kiinnostus ja kohtaamisen ilo ovat toimintamme kulmakiviä.

Jokaisella Lautassa olevalla lapsella on nimettynä omaohjaajapari, jotka mahdollistavat korjaavien kokemusten syntymisen, sekä luottamussuhteen rakentumisen kiintymyssuhdetyötä tekemällä. Omaohjaajat tarjoavat nuorelle turvalliset aikuissuhteet käyden säännöllisesti ja suunnitellusti omaohjaajakeskusteluja nuoren kanssa. Keskusteluja ohjaa vahva dialoginen työote. Vuorovaikutustyöskentelyn rinnalla omaohjaajat tarjoavat myös kiireetöntä toiminnallista

yhdessäoloa, joka mahdollistaa nuorelle onnistumisen kokemuksia ja syventää luottamussuhdetta.

Lapsia ja nuoria kannustetaan osallisuuteen ja oman mielipiteen ilmaisuun, jotta nuorille syntyisi kokemus vaikutusmahdollisuuksista omaa elämää koskevaan päätöksentekoon. Nuori nähdään oman elämänsä asiantuntijana.

Yhteisön viikoittaisessa nuorten palaverissa nuorilla on mahdollisuus nostaa esiin ajatuksiaan, havaintojaan, näkemyksiään ja toiveitaan, jotta arki Lautassa olisi mahdollisimman nuorten itsensä näköistä ja tukisi heidän kasvuaan kohti aikuisuutta. Nuorten palaverin yhteydessä on myös toiminnallinen osuus, jonka tarkoitus on järjestää mielekästä tekemistä, mahdollistaa sosiaalisen kuntoutumisen alusta, sekä vahvistaa yhteisön keskinäisiä vuorovaikutussuhteita.

Hyvää kohtelua koskeva suunnitelmaa päivitetään säännöllisesti yhdessä nuorten kanssa ja sen teemoista puhutaan arjessa. Nuorten oikeusturvasta huolehditaan tiedottamalla nuoria heidän oikeuksistaan sosiaalihuollon ja lastensuojelun asiakkaana.

Nuoria tuetaan vuorovaikutuksessa nuoren kanssa toimivien tahojen kanssa ja pyritään vahvistamaan nuoren omaa toimijuutta ja itsemääräämisoikeutta. Nuoren perhe- ja läheissuhteita tuetaan. Nuoren kaverit ja perheenjäsenet ovat tervetulleita vierailemaan yksikköön. Kauempaa tulevien perheiden on mahdollista yöpyä yksikön käytössä olevassa asunnossa muutaman kilometrin päässä.

Nuorilta, läheisiltä ja palvelun tilaajilta kerätään säännöllisesti asiakaspalautetta palvelun kehittämisen tueksi.

Yksikön toimintaa ohjaavat arvot

Lastensuojeluyksikkö Lautan toiminta-ajatus perustuu kohtaamisen iloon, sitoutuneisuuteen asiakastyössä sekä vastuulliseen toimintakulttuuriin.

Keskiössä on aito kohtaaminen ja vahva vuorovaikutus - ilo, huumori ja utelias asenne nuorta kohtaan auttaa luottamuksen syntymiseen. Työskentelyä ohjaa ratkaisukeskeisyys ja eteenpäin katsova asenne. Sitoutuneisuus on läpinäkyvyyttä, asiakasta osallistavaa ja asiakkaan toimijuutta rakentavaa vuoropuhelua eri elämän osa-alueiden tukemiseksi.

Vastuullisuus kuvastaa tasavertaista, kunnioittavaa ja ymmärtävää kohtaamista asiakkaan kaikissa verkostoissa.

Sitoutuminen,
vastuullisuus,
kohtaaminen
ja ilo

4 Omavalvonnan toimeenpano

Riskienhallinnan järjestelmät ja menettelytavat

Yksikönjohtaja perehdyttää henkilöstön omavalvonnan periaatteisiin ja käytäntöön ottamiseen, mukaan lukien henkilökunnalle laissa asetettuun velvollisuuteen ilmoittaa asiakasturvallisuutta koskevista epäkohdista ja niiden uhista. Riskienhallinta ja omavalvonta ovat osa joka päivästä arjen työtä palveluissa.

Riskienhallinta perustuu riskien arviointiin ja ennakointiin. Riskienhallinnassa huomioidaan asiakas- ja työturvallisuus. Riskien arvioinnin tavoitteena on turvallisten ja työntekijöiden työssäjaksamista edistävien olosuhteiden tarkastelu. Havaittujen asiakas- tai työturvallisuutta vaarantavien tilanteiden ehkäisemiseksi, poistamiseksi tai lieventämiseksi sovitut toimenpiteet kirjataan, aikataulutetaan ja sovitaan niiden seurannasta.

Yksikössä on käytössä Gurufield-järjestelmä haitta- ja poikkeamatilanteiden seurantaan. Työntekijät perehdytetään Gurufieldiin käyttöön ja sinne kirjataan sekä asiakastyön poikkeamat kuin laatupoikkeamatkin. Asiakastyönpoikkeamia ovat mm. lääkepoikkeamat, uhka- ja vaaratilanteet, kuten nuoren aggressiivinen käyttäytyminen tai asiakkaan itsetuhoinen toiminta, ja hoitotyön poikkeamat. Laatupoikkeamia ovat mm. henkilöstöön liittyvät poikkeamat, kuten riittämättömät resurssit, omaisuus- ja materiaali-poikkeamat ja tietosuojapoikkeamat. Esihenkilö käsittelee poikkeamailmoitukset ja määrittelee tarvittaessa korjaavat toimenpiteet ja seurannan. Kaikki yksikössä havaitut poikkeamat käydään säännöllisesti läpi työyhteisön viikkopalaverissa ja tiimpäivissä toiminnan kehittämiseksi.

Riskienhallinnan työnjako

Yksikönjohtaja vastaa siitä, että toiminnan turvallisuudesta vastaamiseen on osoitettu riittävästi voimavaroja. Riskien hallinta ja tunnistaminen vaatii aktiivista ja reaaliaikaista toimintaa koko työyhteisöltä. Työyhteisö osallistuu omavalvontasuunnitelman laatimiseen, riskien arviointiin ja turvallisuutta parantavien toimenpiteiden toteuttamiseen.

Yksikön riskienhallinnan luonteeseen kuuluu jatkuva ennaltaehkäisevä ja turvallisuutta vaaliva työote. Koko työyhteisöltä vaaditaan sitoutumista, mukautumiskykyä, virheistä oppimista, sekä sietämistä elää jatkuvaa muutosta, jotta turvallisten ja laadukkaiden palveluiden tarjoaminen olisi mahdollista. Koko työyhteisö toimii sekä työkuultuurin, että työ- ja toimintatapojen kehittäjänä.

Yksikönjohtaja vastaa tunnistettujen riskien käsittelystä, jatkotoimenpiteiden määrittelystä ja seurannasta. Yksikönjohtaja varmistaa, että yksikön vastaavalla ohjaajalla on riittävä tieto määriteltyjen toimenpiteiden jalkauttamiseksi ja ohjaamiseksi osaksi työryhmän arkisia käytänteitä. Jokaisella työntekijällä on yksilökohtainen vastuu noudattaa ja toteuttaa annettuja ohjeita

Riskien tunnistaminen

Riskienkartoitus säännöllistä toimintaa. Havainnointi kuuluu jokapäiväiseen arjen työhön. Henkilöstön velvollisuus on nostaa esille työssään havaitsemansa epäkohdat, riskit ja vaaratilanteet. Havaitessaan arjen työssä tai toiminnassa epäkohdan, läheltä piti-tilanteen tai vaaratilanteen, tulee ensisijaisesti toimia tilanteen edellyttämällä tavalla välittömän turvallisuuden varmistamiseksi, kirjata havainnosta Gurufield-ilmoitus ja keskustella asiasta yksikönjohtajan kanssa. Riskien kartoituksen tavoitteena on tunnistaa merkittävimmät uhkatekijät, joille etsitään tarkoituksenmukaisimmat riskienhallintatoimenpiteet. Riskien arviointi on osa työsuojelun toimintaohjelmaa sekä pelastus- ja lääkehoitosuunnitelmaa.

Konkreettisia arjen työkaluja riskien tunnistamiseen ja hallintaan:

- Gurufield-ilmoitukset
- Viikon toimintojen läpikäynti ja työnjako maanantain henkilöstöpalaverissa, jotta varmistetaan riittävät resurssit sovittujen menojen toteuttamiseen (vastuu vastaavalla ohjaajalla)
- Retkisuunnitelman laatiminen yksikön ulkopuolelle suuntautuviin retkiin ja matkoihin
- Säännöllisen asiakaspalautteen kerääminen asiakkaan, omaisten tai palvelun tilaajien havaitsemien epäkohtien, laatupoikkeamien ja riskien tunnistamiseksi

Sosiaalihuollon henkilöstön ilmoitusvelvollisuus (SHL 1301/2014 § 48)

SHL:n 48§ henkilöstön ilmoitusvelvollisuudesta korvautuu sotevalvontalain 29§ palveluntuottajan ja henkilöstön ilmoitusvelvollisuudella. 1.1.2024.

Yksikön työntekijän on ilmoitettava viipymättä yksikönjohtajalle, jos hän tehtävissään huomaa tai saa tietoonsa epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan asiakkaan sosiaalihuollon toteuttamisessa. Havainnosta on tehtävä lisäksi Gurufieldiin ilmoitus asiakastyön poikkeama – epäsiällinen kohtelu SHL 29§.

Yksikönjohtajan on ilmoitettava asiasta hyvinvointialueen sosiaalihuollon johtavalle viranhaltijalle ja käynnistettävä toimet epäkohdan tai sen uhan poistamiseksi, ja ellei niin tehdä, ilmoituksen tekijän on ilmoitettava asiasta aluehallintovirastolle. Jos epäkohta on sellainen, että se on korjattavissa yksikön omavalvonnan menettelyssä, se otetaan välittömästi työn alle. Jos epäkohta on sellainen, että se vaatii järjestämisvastuussa olevan tahon toimenpiteitä, siirretään vastuu korjaavista toimenpiteistä toimivaltaiselle taholle. Ilmoituksen tehneeseen ei saa kohdistaa kielteisiä vastatoimia.

5 Asiakkaan asema ja oikeudet

Hoito- ja kasvatussuunnitelman laadinta ja toteutumisen seuranta

Asiakassuunnitelmassa määritellään lapsen hoidon- ja kasvatuksen reunaehdot. Hoito- ja kasvatussuunnitelma tarkoittaa ne konkreettiset arkielämän työmenetelmät, joilla asiakassuunnitelmassa sovittuja tavoitteita mahdollistetaan toteutuviksi. Omaohjaajat vastaavat hoito- ja kasvatussuunnitelman laadinnasta ja päivittämisestä yhdessä vastaavan ohjaajan kanssa. Yksikönjohtaja on mukana hoito- ja kasvatussuunnitelmaan liittyvissä erityiskysymyksissä, kun linjaukset vaativat kokonaistilanteen laajempaa tarkastelua.

Nuorta ja vanhempia kannustetaan ottamaan osaa hoidon ja kasvatuksen sisällön suunnitteluun omien voimavarojensa mukaisesti. Parhaimmillaan hoito- ja kasvatussuunnitelma sekä yhdessä sovitut käytännöt vahvistavat ohjaajien ja vanhempien välistä kasvatuskumppanuutta ja edistävät sijoituksen aikaisen työskentelyn onnistumista.

Jokainen työntekijä on velvollinen tutustumaan nuoren hoito- ja kasvatussuunnitelmaan ja toteuttamaan siinä määriteltyjä arjen toimintamalleja. Työyhteisössä käydään säännöllisesti keskustelua nuorten yksilöllisistä tilanteista, tuen tarpeista ja sijoituksen tavoitteista, jotta koko työryhmällä on ymmärrys kunkin nuoren kokonaistilanteesta.

Hoito- ja kasvatussuunnitelman tavoitteiden toteutumista seurataan ja tarkastellaan asiakassuunnitelmapalaverien yhteydessä tai tarvittaessa lapsen elämänmuutoksien myötä tiheämmin.

Itsemääräämisoikeuden varmistaminen

Itsemääräämisoikeus on jokaiselle kuuluva perusoikeus, joka muodostuu oikeudesta henkilökohtaiseen vapauteen, koskemattomuuteen ja turvallisuuteen. Siihen liittyvät läheisesti oikeudet yksityisyyteen ja yksityiselämän suojaan. Henkilökohtainen vapaus suojaa henkilön fyysisen vapauden ohella myös hänen tahdonvapauttaan ja itsemääräämisoikeuttaan. Sosiaalihuollon palveluissa jokaisella on pääsääntöisesti oikeus tehdä omaa elämäänsä koskevia valintoja ja päätöksiä. Yksikön työntekijät kunnioittavat ja vahvistavat asiakkaan itsemääräämisoikeutta ja tukevat hänen osallistumistaan palvelujensa suunnitteluun ja toteuttamiseen nuoren ikä- ja kehitystaso huomioiden. Omaohjaajat laativat yhdessä nuoren kanssa viikkosuunnitelman, joka tukee sijoituksen tavoitteita. Nuorella on mahdollisuus vaikuttaa oman näköisen arjen ja elämän kokonaisuuden toteutumiseen.

Työntekijöiden tehtävänä on kuitenkin varmistaa riittävä ikätasoinen huolenpito ja turvallisuus sekä valvoa nuoren edun toteutumista myös tilanteissa, joissa nuorella on alentunut kyky arvioida omaa parastaan. Asiakkaan hoito-, ja kasvatussuunnitelmaan kirjataan nuoren kanssa käytettävät

kasvatukselliset rajat sekä itsemääräämisoikeuden rajoittamisen käytännöistä ja välineistä. Ennen rajoitustoimenpiteiden käyttöä pyritään nuoren tilanne turvaamaan tai vakauttamaan vuorovaikutuksellisin ja kasvatuksellisin keinoin. Rajoitustoimenpiteitä käytetään viimesijaisesti ja nekin pyritään toteuttamaan nuorta ja vanhempia kuullen ja heidän mielipiteensä etukäteen selvittäen.

Yksikönjohtaja on valtuuttanut delegointimääräyksellä kaikki vakituiset hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluvat työntekijät toteuttamaan lastensuojelulain mukaisia rajoitustoimenpiteitä. Delegointimääräys ja ohjeet rajoittamistoimenpiteiden käyttöön löytyvät henkilökunnan perehdytysmateriaaleista. Rajoitustoimenpiteiden tarvetta ja käyttöä tarkastellaan aina yhteisesti tilanteessa paikalla olevien työntekijöiden kesken, ja tarvittaessa vastaavaa ohjaajaa tai yksikön johtajaa konsultoiden. Käytetyistä rajoitustoimenpiteistä käydään työyhteisössä reflektovaa keskustelua, jotta ymmärretään perusteet rajoitustoimenpiteen käytölle tai päätökselle olla käyttämättä rajoitustoimenpidettä. Henkilöstöä koulutetaan rajoitustoimenpiteiden käyttöön säännöllisesti ja tarpeen mukaisesti.

Rajoittamistoimenpiteitä voi kohdistaa ainoastaan kiireellisesti sijoitettuun tai huostaanotettuun nuoreen. Tilanteessa, jossa avohuollollisesti sijoitetun nuoren tilannetta ja sijoituksen tavoitteita ei voida turvata ilman rajoittamistoimenpiteitä, on työryhmällä velvollisuus ja valmius olla yhteydessä lapsen asioista vastaavaan sosiaalityöntekijään tai virka-ajan ulkopuolella sosiaalipäivystykseen sijoitusmuodon uudelleenarvioimiseksi.

Lastensuojelulain mukaiset rajoitukset sijaishuollossa ja näihin liittyvät lapsikohtaiset arvioinnit:

- Yhteydenpidon rajoittaminen, Lsl 62§
- Aineiden ja esineiden haltuunotto, Lsl 65§
- Henkilöntarkastus, Lsl 66§
- Henkilönkatsastus, Lsl 66§
- Omaisuuden, lähetysten ja tilojen tarkastaminen ja lähetysten luovuttamatta jättäminen, Lsl 67§
- Kiinnipitäminen, Lsl 68§
- Liikkumisvapauden rajoittaminen, Lsl 69§
- Luvatta laitoksesta poistuneen lapsen palauttaminen, Lsl 69a§
- Eristäminen, Lsl 70§
- Erityinen huolenpito, Lsl 71-73§

Käytetyistä rajoittamistoimenpiteistä tehdään asianmukaiset päätökset ja kirjaukset asiakastietojärjestelmään. Päätöksistä laaditaan lapsikohtaiset arvioinnit. Kaikki rajoituspäätökset annetaan tiedoksi asianomaisille ja samalla tiedotetaan asiakkaan oikeudesta valittaa päätöksestä. Nuorella ja huoltajalla on oikeus tehdä lastensuojelulain mukainen valitus kaikista muista laissa säännellyistä rajoitustoimenpiteistä paitsi

henkilöntarkastuksesta ja -katsastuksesta, omaisuuden ja lähetysten tarkastamisesta ja kiinnipitämisestä.

Liikkumisvapaudenrajoituksen ajalle on kehitetty Nuutinkolossa erillinen työskentelysuunnitelma, jonka tarkoitus on mahdollistaa jokaiselle liikkumisvapaudenrajoituksen aikaiselle päivälle kuntoutumista tukevaa, menetelmällistä, muutostyötä vahvistavaa, toiminnallista ja aikuisen läsnäoloa mahdollistavaa aikaa.

Yksikönjohtaja seuraa käytettyjen rajoitustoimenpiteiden määrää ja työyhteisössä käydään jatkuvaa keskustelua keinoista, joilla ennaltaehkäistään rajoitustoimenpiteiden tarvetta. Tavoitteellisella, suunnitelmallisella ja luottamukseen perustuvalla kuntoutustyöllä pyritään ennaltaehkäisemään tilanteita, jotka edellyttäisivät rajoitustoimenpiteiden käyttöä.

Asiakkaan asiallinen kohtelu

Lastensuojeluyksikkö Lautta toimii nuoren arjen kotina, jossa nuorella on oikeus oman näköiseen elämään ja yksityisyyteen. Kohtaamisen ilo ja utelias asenne nuorta kohtaan luo perustan sille, että nuori saa olla oma itsensä kaikkine ominaisuuksinensa. Nuoren itsensä määrittelemä läheissuhteitaan kunnioitetaan ja tuetaan. Työntekijöiden tehtävänä on varmistaa, että jokainen nuori tulee asiallisesti kohdelluksi niin työntekijöiden kuin muiden nuorten osalta. Aikuisten vastuulla on huomioida ja reagoida epäasialliseen tai loukkaavaan käytökseen nuorta kohtaan. Työntekijöillä on ymmärrys sijaishuollon yhteisöasumisen erityisyydestä ja haastavistakin elementeistä. Nuorten välistä yhteisyyttä pyritään vahvistamaan viikoittaisilla nuorten kokouksilla ja joka viikoisella mielekkäällä yhteisellä toiminnalla sekä yksikön yhteisillä retkillä. Yksikössä on nollatoleranssi kiusaamiseen ja syrjintään.

Lautan säännöt.

Jokaisella on oikeus turvalliseen kasvuympäristöön

- Olemme kohteliaita ja ystävällisiä toisillemme - Ketään ei saa haukkua, eikä kiusata
- Yksikkö on väkivaltaton - Emme ole toisiamme tai ympäristöämme kohtaan väkivaltaisia
  - Ketään ei saa kiristää tai uhkailla

Jokaisella on oikeus yksityisyyteen ja omaan tilaan

- Toisten huoneissa vierailaan vain huoneen omistajan luvalla ja hyviä käytöstapoja noudattaen
- Toisten huoneissa ei vieraila huoneen omistajan poissa ollessa
  - Toisten nuorten asioita ei puhuta eteenpäin, vaan kunnioitetaan jokaisen oikeutta yksityisyyteensä

Hyvän kohtelun periaatteet on kuvattu Hyvän kohtelun suunnitelmaan, joka on liitteenä.

Asiakkaiden ja omaisten/läheisten osallistuminen yksikön laadun ja omavalvonnan kehittämiseen

Nuorten, heidän perheidensä ja läheistensä huomioon ottaminen palvelun suunnittelussa ja toteuttamisessa on olennainen osa palvelun laadun, asiakasturvallisuuden ja omavalvonnan kehittämistä. Asiakaspalautetta kerätään säännöllisesti arkisissa vuorovaikutustilanteissa, perhetapaamisilla, sekä neljä kertaa kalenterivuodessa Roidu-kyselyn avulla. Yksikönjohtaja kokoaa vastaukset ja ne käydään läpi työyhteisön tiimipäivissä. Vastauksista nousevien erityisten ilon aiheiden tai kehittämistarpeiden kautta tarkastellaan omaa toimintaa ja pyritään lisäämään hyväksi todettuja käytäntöjä ja kehittämään mahdollisia epäkohtia.

Palautteiden avulla on mm. vahvistettu perheiden kanssa tehtävää yhteistyötä ja lisätty yhteydenpitoa.

Perheitä ja läheisiä varten järjestetään kaksi kertaa vuodessa Nuutinkolon yhteinen perhepäivä toiminnallisen osuuden ja hyvän ruoan parissa. Perhepäivä tarjoaa kiireetöntä ja mielekästä yhdessä oloa, mahdollistaa toiminnan kehittämistä tukevan tiedon tuottamista, tukee perheiden ja työntekijöiden välisen yhteistyösuhteen ja dialogin vahvistumista, sekä luo alustan läheisten välillä tapahtuvan vertaisymmärryksen jakamiselle.

Asiakkaan oikeusturva

Ensisijaisesti epäkohtaa tai ongelmaa kannattaa selvittää yksikön työntekijän tai yksikönjohtajan kanssa. Työntekijän toimintaan liittyvistä ongelmista voi kertoa yksikönjohtajalle tai omalle sosiaalityöntekijälle. Jos nämä keinot eivät hyödytä, on alla kerrottuna asiakkaan oikeusturvakeinot.

Muistutus

Sinulla on oikeus tehdä muistutus lastensuojeluyksikön johtajalle tai sosiaalihuollon johtavalle viranomaiselle, mikäli olet tyytymätön saamaasi kohteluun tai yksikön toiminnan laatuun. Muistutuksen voi tarvittaessa tehdä myös huoltaja, läheinen tai muu laillinen edustaja. Muistutukseen tulee kirjoittaa mahdollisimman selkeä kuvaus asiasta, josta haluaa tehdä muistutuksen. Muistutukseen kirjataan mahdollisimman tarkasti ja selkeästi, milloin ja missä tapaus sattui, ja mihin on tyytymätön saadussa sosiaalihuollon palvelussa.

Muistutuksen vastaanottamisen jälkeen epäkohta tulee heti yksikön vastuuhenkilön tietoon ja siihen voidaan puuttua nopeasti. Muistutuksen vastaanottajan on käsiteltävä asia ja annettava siihen kirjallinen, perusteltu vastaus kohtuullisessa ajassa. Vastauksesta tulee käydä ilmi, mihin toimenpiteisiin muistutuksen johdosta on ryhdytty tai miten asia on muuten tarkoitus hoitaa.

Muistutuksen vastaanottaja: Yksikönjohtaja Hanna Tyyskä, hanna.tyyska@humana.fi

Tavoiteaika muistutusten käsittelylle: 14 vrk

Sosiaaliasiamies

Humana

- edistää asiakkaiden oikeuksia neuvomalla ja avustamalla asiakkaita
- tiedottaa asiakasta heidän oikeuksistaan
- avustaa muistutusten teossa

Sosiaaliamieheen voi olla yhteydessä, jos kokee tulleen väärin kohdelluksi sosiaalihuollossa (esimerkiksi lastensuojeluyksikössä) tai tarvitsee neuvoja oikeuksista. Sosiaaliamies neuvoo asiakkaita, ei toimi valitusviranomaisena eikä hänellä ole itsenäistä päätösvaltaa. Sosiaaliamies neuvoo asiakkaita pääasiallisesti puhelimitse ja sosiaaliamiehen palvelut ovat asiakkaille maksuttomia.

Sosiaaliamiehen yhteystiedot: Eija Hiekka, p. 044 265 1080, puhelinaika: ma – to klo 9 – 11, muulloin voi jättää vastaajaan yhteydenottopyynnön, sähköpostiosoite: sosiaaliamies@koske.fi

Kantelu, Aluehallintovirasto ja Valvira

Jos on muistutusvastauksen jälkeen edelleen tyytymätön, voi tehdä asiasta kantelun aluehallintovirastoon, jossa tutkitaan, onko asiassa toimittu laillisesti ja asianmukaisesti. Kantelulla voi pyrkiä vaikuttamaan lainvastaiseksi, virheelliseksi tai epäasianmukaiseksi koettuun toimintaan tai viranomaisen toimimattomuuteen ja tehtävien laiminlyöntiin. Kantelu ei voi muuttaa tai kumota tehtyä päätöstä. Kantelun voi tehdä kuka tahansa ja se on maksutonta. Aluehallintoviraston sivuilta löytyy malli kantelun tekemiselle.

Avin yhteystiedot: Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto, postiosoite: PL 5, 13035 AVI, sähköposti: kirjaamo.lansi@avi.fi, p. 0295 016 000

Oikeusasiamies ja oikeuskansleri

Oikeusasiamies on oikeuskanslerin ohella ylin laillisuusvalvoja. Kuka tahansa voi ottaa yhteyttä oikeusasiamieheen, jos kokee, että on kohdeltu huonosti tai epäoikeudenmukaisesti esimerkiksi lastensuojelussa. Oikeusasiamiehelle voi tehdä kantelun kirjallisesti joko vapaamuotoisesti tai käyttämällä oikeusasiamiehen kotisivuilta löytyviä kantelulomakkeita. Sivuilta löytyy myös lapsille ja nuorille suunnattua tietoa kantelumenettelystä: <https://www.oikeusasiamies.fi/fi/web/lasten-ja-nuorten-sivut>. Oikeusasiamies tutkii tapauksen, jos hän epäilee, että viranomainen on toiminut väärin tai vastoin lakia. Kun asia on tutkittu, saat kirjallisen päätöksen, joka lähetetään sinulle ja sille, jonka toimintaa arvostelit. Kaikki asiat pyritään ratkaisemaan alle vuodessa.

Oikeusasiamiehen kansliaan voi olla yhteydessä ja kysyä neuvoa. Puh. 09 4321 (numerosta vastaa "eduskunta - riksdagen") Kerro, että sinulla on asiaa oikeusasiamiehen kansliaan.

Omaohjaaja

Lautassa kaikille nuorille on nimetty kaksi omaohjaajaa. Omaohjaajatyö on suunnitelmallista,

Omaohjaajien tehtävät

- Nuoren kanssa arjen suunnittelu viikko-ohjelman avulla
- Arkisten toimintojen tukeminen (vuorokausirytm, ravitseminen, puhtaus, harrasteet, sosiaalinen verkosto, koulu ja kontaktit)
- Luottamussuhteen rakentaminen ja kiintymyssuhdetyö
  - Viikoittaiset omaohjaaja-ajat
- Nuoren hankintojen ja perustarpeiden arvioiminen
- Yksilöllisesti suunniteltujen, menetelmällisten ja kuntoutumista tukevien toimintojen sisällyttäminen työskentelyyn
- Yhteistyö perheen kanssa, vanhempien kasvatuskumppanuuden vahvistaminen ja tarvittaessa palveluohjaus
- Verkostotyö nuoren asioista vastaavan sosiaalityöntekijän, koulun ja hoitokontaktien kanssa
  - Itsenäistymistä tukevien taitojen yhteinen harjoittelu
- Terveystilan ja toimintakyvyn arviointi RAI-menetelmän avulla
  - Kuukausikoosteiden laatiminen
- Hoito- ja kasvatussuunnitelman laatiminen ja päivittäminen

tavoitteellista ja säännöllistä työskentelyä nuoren oman elämänhallinnan tueksi. Omaohjaajatyöskentely tarjoaa nuorelle korjaavia kiintymyssuhdekokemuksia sekä mahdollisuuden turvallisiin ja luottamuksellisiin aikuissuhteisiin.

6 Palvelun sisällön omavalvonta

Hyvinvointia, kuntoutumista ja kasvua tukeva toiminta

Nuorten ikätasosta kasvua ja kehitystä tuetaan mahdollisimman kodinomaisella arjella. Tasapainoisessa hyvinvointia tukevassa arjessa elämisen ja olemisen kepeys on tasapainossa tavoitteellisen kuntoutumistyön kanssa. Nuorilla on oikeus myös "vain olla", ilman paineita ja jatkuvaa suorittamista kohti tavoitteita, vaikka yksikössä tehdään suunnitelmallista kasvatus- ja kuntoutustyötä. Yksikön arjen toimintoja suunniteltaessa huomioidaan nuorten fyysinen, psyykinen, kognitiivinen ja sosiaalinen toimintakyky, ja vahvistetaan nuoren omaa osallisuutta

itseään koskeviin asioihin. Arkea rytmittää säännölliset arkirutiinit päivä- ja viikkorytmillä, joka sisältää sekä yhteisöllisiä että yksilöllisiä toimintoja ja aikatauluja. Yhteisölliset toiminnot tarkoittavat yhteisiä ruokahetkiä, viikkokokouksia, toimintapäiviä, siivouspäiviä ja muita yhteisesti sovittuja aktiviteetteja vapaaehtoisuus huomioiden, sekä yhteisiä aikatauluja yörauhan takaamiseksi. Arjen aikatauluissa huomioidaan yksilölliset ja ikätasoiset tarpeet esimerkiksi valveillaolo- ja kotiintuloajoissa. Itsenäistyvien nuorten arkea sävyttää neliportainen itsenäistymisohjelma, jossa huomioidaan yksilölliset tarpeet ja mahdollistetaan omatoimiseen arkeen tukevien taitojen harjoittelua yhdessä omaohjaajien kanssa.

Nuorten hoito- ja kasvatussuunnitelmiin kirjataan hyvinvointia, kuntoutumista ja kasvua tukevia tavoitteita, jotka liittyvät mm. psyykkiseen ja fyysiseen vointiin, itsestä huolehtimiseen, koulunkäyntiin, sosiaalisiin suhteisiin ja harrastuksiin. Toimintakykyä ja sen kehitystä seurataan ja arvioidaan säännöllisesti. Keväällä 2024 otetaan käyttöön RAI-menetelmä nuoren toimintakyvyn arviointiin elämän eri osa-alueilla. Nuoren toimintakyvyn arviointia ja seurantaa tehdään myös yhteistyössä nuoren verkoston kanssa. Kevät 2024 on tuonut mukanaan myös joka viikko toteutuvan kuntoutustyöryhmän, jonka tarkoitus on reflektiotyöskentelyä hyödyntäen tarjota nuorille lisääntyvää itsetuntemusta ja vahvistuvaa osallisuutta oman arkensa suunnitteluun. Kuntoutustyöryhmätyöskentely on vapaaehtoista ja siihen ja siihen voi osallistua niin monta kertaa, kuin nuori kokee itselleen hyödylliseksi. Osallistumiseen tuetaan ja kannustetaan. Viikoittainen kohtaaminen on tullut jäädäkseen ja sisältyy jatkossakin Lautan kuntoutumista tukeviin prosesseihin.

Nuoria kannustetaan ja motivoidaan mukaan erilaisiin yksikön yhteisiin aktiviteetteihin, jotka mahdollistavat kokeilla erilaisia harrasteita. Näin nuorilla on mahdollisuus löytää omia vahvuuksia ja mielenkiintoa vastaavia vapaa-ajan toimintoja. Toimijuutta vahvistavana elementtinä on yhdessä aikuisten ja muiden nuorten kanssa tapahtuvat positiiviset arjen- ja elämäkokemukset. Elämäyksien lisäksi yhdessä toimiminen tarjoaa mahdollisuuden harjoitella sosiaalisia taitoja. Jos ryhmässä toimiminen on vielä haasteellista, tarjotaan nuorelle mahdollisuus kahdenkeskisiin elämäyksiin omaohjaajan kanssa. Tavoitteena on löytää jokaiselle nuorelle omannäköistä vapaa-ajan toimintaa ja hyvinvointia tukeva harrastus.

Nuorilla on mahdollisuus vaikuttaa arkeen, jotta se olisi mahdollisimman nuoren oman näköistä. Osallisuus ja vaikuttaminen näkyvät Lautan arjessa asiakaslähtöisyyden kautta päivittäin nuoren kuulemisena, kehumisena, läsnäolona ja vahvana aikuisen vierellä kulkemisena jokaisessa elämän hetkessä. Nuori ja huoltajansa ovat suunnittelemassa ja toteuttamassa sijoitusprosessia koko sen keston ajan.

Koulunkäynti

Jokaisen nuoren koulunkäynti sijoituksen aikana suunnitellaan yhdessä Jyväskylän kaupungin koulutoimen kanssa. Suunnitelman lähtökohtana ovat nuoren yksilölliset tarpeet ja koulunkäyntikyky. Jyväskylään muista kunnista sijoitettavien lasten ja nuorten opetusjärjestelyjä koordinoi Sisukas-tiimi, joka selvittää oppilaan koulunkäynti- ja tukihistorian ja suunnittelee tarpeita vastaavat opetusjärjestelyt. Sisukas-tiimiin otetaan yhteyttä heti sijoituksen alkuvaiheessa, jotta

nuoren oikeus opetukseen turvataan sijoituksen alusta lähtien.

Koulunkäynti voi toteutua missä vain Jyväskylän kaupungin koulussa, joka arvioidaan nuoren tarpeiden pohjalta tarkoituksenmukaisimmaksi kouluksi. Yksikön lähikoulut ovat Keski-Palokan koulu (1-6 lk) ja Mankolan yhtenäiskoulu (1-9 lk). Osana Jyväskylän perusopetuksen Sisukas-toimintaa toimii Vaajakosken yhtenäiskoulun alaisuudessa Sisu-ryhmä, jossa tarjotaan sijoitetuille yläkouluikaisille yksilöllistä opetusta pienryhmässä. Sisu-ryhmään ohjaututaan Sisukas-tiimin

arvioinnin kautta. Sisu-ryhmässä oppilaat etenevät opinnoissaan yksilöllisten ja erityisten opetusjärjestelyjen avulla siihen saakka, kunnes he voivat palata takaisin omaan lähikouluun.

Jyväskylässä on myös sairaalakoulu oppilaille, jotka tarvitsevat koulunkäynnin tukijaksoa oppimiseen tai koululaiseksi kasvamiseen. Tukijakson tavoitteena on tukea kasvatustyötä, oppilaan kuntoutumista ja oppilaan sopeutumista jakson jälkeen takaisin omaan kouluun.

Oppilaille, joiden ei ole mahdollista osallistua opetukseen koulussa esimerkiksi psyykkisen voimien tai muun koulukuntoisuuden vaikuttavan seikan vuoksi, selvittää Sisukas-tiimi vaihtoehtoisia tapoja suorittaa koulua. Koulunkäynnin edistäminen voidaan turvata esimerkiksi yksilöllisillä ratkaisuihin nuoren tehdessä koulutehtäviä yksikössä Sisukas-tiimin erityisopettajan ohjauksessa ja yksikön ohjaajien avustamana.

Peruskoulun suorittaneille nuorille on Jyväskylässä tarjolla monipuoliset jatko-opintomahdollisuudet lukio- ja ammatillisissa opinnoissa. Ammatillisissa oppilaitoksissa on tarjolla erilaisia valmentavia ja kuntouttavia vaihtoehtoja, jos opiskeluvaihtoehdot tarvitsevat vielä kehittymistä. Jyväskylän nuorisotoimella on myös kattavasti työpajatoimintaa nuorille, jotka tarvitsevat vahvistumista ennen jatko-opintoihin hakeutumista.

Ravitsemus

Monipuolinen ja terveellinen ravinto sekä terve suhtautuminen ruokaan ovat tärkeä osa ihmisen hyvinvoinnin ja terveenä pysymisen kannalta. Lapsena ja nuorena opitut ruokailutottumukset siirtyvät helposti aikuisuuteen niin hyvässä kuin pahassa.

Lautassa on säännölliset ruokailuajat, jotka rytmittävät arkea. Pääsääntöisesti ruokailut tapahtuvat yhdessä ruokailuajojen puitteissa. Ohjaajille kuuluu osana työtään esimerkkiruokailu. Ruokailuajoista voidaan kuitenkin poiketa lapsen yksilöllinen tarve huomioiden. Lautassa nuoret voivat vaikuttaa siihen mitä elintarvikeostoksia tehdään ja toivoa mieleisiään ruokia (toiveruokavikot tai toiveruokapäivä).

Elintarvikeostokset hankitaan pääsääntöisesti kauppakassitilauksella yksikköön toimitettuina ja tarvittavia täydennyksiä hankitaan lähikaupasta. Ruuan valmistaminen tapahtuu Lautan ohjaajien toimesta. Ohjaajilla on suoritettuna hygieniapassit turvalliseen elintarvikkeiden käsittelyyn. Nuoria kannustetaan osallistumaan ruuan valmistamiseen yhdessä ohjaajien kanssa. Nuoria kannustetaan terveelliseen ja ravitsemussuosittelun mukaiseen ruokavalioon ja siinä huomioidaan mahdolliset erityisruokavaliot (mm. allergiat, uskontoon tai eettiseen vakaumukseen perustuvat ruokavaliot) sekä yksilöllisesti sovitut ravitsemuskäytännöt esimerkiksi painonhallinnan tukena.

Hygieniakäytännöt ja infektioiden torjunta

Yksikön hygieniakäytännöt, kuten siivous ja pyykinhuolto, ennaltaehkäisevät ja estävät infektioiden ja muiden tarttuvien sairauksien leviämisen. Asuinympäristön siisteyden lisäksi myös asiakkaiden henkilökohtaisesta hygieniasta huolehtiminen on osa infektioiden torjuntaa. Henkilöstö perehdytetään yksikön puhtaanapito-ohjeisiin. Yhteisten tilojen siisteydestä ja pyykinhuollosta (lakanat, pyyhkeet yms.) huolehtivat ohjaajat. Kerran viikossa yhteiset tilat käy siivoamassa ammattilainen. Keittiön pinnat ja oven kahvat puhdistetaan päivittäin ja tarpeen mukaisesti useamman kerran päivän aikana. WC-tilat pestään ja roska-astiat tyhjennetään kerran päivässä.

Nuoret huolehtivat oman huoneen siivouksesta ja pyykinhuollosta ohjaajien avustuksella. Tarvittaessa ohjaajat auttavat siivouksessa ja pyykinpesussa. Nuoria ohjataan oman elinympäristön siisteydestä huolehtimiseen. Nuoret voivat osallistua myös yhteisten tilojen siisteydestä huolehtimiseen esim. pienten kotiaskeleiden muodossa. Nuoria ohjataan omasta henkilökohtaisesta hygieniasta huolehtimiseen ja tarvittaessa nuoria avustetaan muistamaan säännöllinen hygienian hoito. Arjen hygienian hoitoon kuuluvat säännöllinen peseytyminen, hampaanpesu ja puhtaat vaatteet.

Poikkeusajantilanteissa, kuten infektioepidemian ja muiden tarttuvien sairauksien aikana, yksikössä tehostetaan puhtaanapitoa ja tarttumapintojen desinfiointia. Sairastaessaan nuoret pysyttelevät omilla huoneillaan ja välttävät yhteisissä tiloissa liikkumista. Sairaanhoidajat vastaavat tarpeenmukaisista hygieni- ja epidemiaohjeista, ja niiden perehdyttämisestä koko henkilöstölle.

Terveyden- ja sairaanhoito

Lautassa henkilökunta seuraa nuorten fyysistä ja psyykkistä terveydentilaa ja ottaa tarvittaessa yhteyttä lääkäriin, jos terveydentilassa ilmenee muutoksia, jotka tarvitsevat terveydenhuollon arviota tai toimenpiteitä. Lääkäri päättää hoitotoimenpiteistä ja Lautan henkilökunta noudattaa saamia ohjeita. Lautassa työskentelee sairaanhoitaja, joka vastaa yksikön terveydenhoidosta sekä lääkehoidosta.

Sijoituksen aikana huolehditaan nuoren tarpeenmukaisten terveydenhuollon ja mielenterveyspalvelujen saamisesta. Perustason mielenterveyspalveluita tarjoaa nuorisovastaanotto. Tarvittaessa nuorilla on hoitokontakti erikoissairaanhoidon lasten- tai nuorisopsykiatrian poliklinikalle.

Kiireetön hoito ja virka-aikainen kiirevastaanotto tapahtuu Palokan terveysasemalla. Terveysasemien kiirevastaanotot, eli lähipäivystykset, toimivat ajanvarauksella. Aika varataan soittamalla omalle terveysasemalle, josta saat arvion hoidon tarpeellisuudesta sekä tilanteenmukaisia toimintaohjeita.

Omalla terveysasemalla hoidettavia kiireellisiä asioita ovat muun muassa:

- pienet tapaturmat

- äkillisesti alkaneet tuki- ja liikuntaelinvaivat
- infektiosairaudet (esim. korvatulehdus, silmätulehdus, nielutulehdus, virtsatietulehdus, ylähengitystietulehdus, vatsatauti, sukupuolitaudit, rokkotaudit)
- tiedossa olevan pitkäaikaissairauden äkillinen pahentuminen
- nopeasti kehittyneet mielenterveysongelmat
- lievät rintakivut ja rytmihäiriöt ilman tajunnan menetystä

Sairaala Novan yhteispäivystyksessä Jyväskylässä hoidetaan vain niitä potilaita, jotka sairauden tai tapaturman vuoksi on hoidettava välittömästi samana päivänä, eikä hoitoa voida siirtää seuraavaan päivään. Kun pohdit Sairaala Novan yhteispäivystykseen lähtemistä soita päivystysapuun, jossa terveydenhuollon ammattihenkilö antaa hoito-ohjeita, arvioi hoidon tarpeen ja ohjaa sinut tarvittaessa oikeaan hoitopaikkaan.

Tilanteita, joissa Novan yhteispäivystykseen on hakeuduttava välittömästi ovat esimerkiksi:

- uudet halvausoireet
- kova rintakipu
- kova hengitysvaikeus
- isot vammat ja luunmurtumat
- äkillisesti alkanut kova tai paheneva vatsakipu
- tajunnan tason heikentyminen, äkillinen sekavuus
- äkillisesti alkanut kova päänsärky
- iso haava
- lääke- tai muu myrkytys
- äkilliset vaikeat allergiset reaktiot (muut kuin paikallinen ihottuma)
- silmävammat

Tyypillisiä syitä yksikön nuorten päivystykselliseen käyntiin ovat nuoren psyykkisen voinnin arvio tai itsetuhoisuus.

Hätätilanteissa soita aina ambulanssi numerosta 112

Lääkehoito

Lautan lääkehoito perustuu lääkehoitosuunnitelmaan, jossa on kuvattu lääkehoidon riskit ja toimintaohjeet. Lääkehoitosuunnitelma päivitetään vähintään vuosittain ja tarvittaessa jos lääkehoitoon tulee olennaisia muutoksia. Lautan lääkehoidosta vastaa yksikön sairaanhoitaja: Markku Hytönen, markku.hytonen@humana.fi. Kaikilla lääkehoitoon osallistuvilla työntekijöillä on voimassa olevat lääkeluvat.

Lääkehoidon vastuut on jaettu koulutustaustan mukaan. Terveydenhuollon laillistetut ammattihenkilöt, sairaanhoitajat, lähihoitajat ja toimintaterapeutit, saavat toteuttaa lääkehoitoa

laajasti ja jakaa lääkkeitä dosetteihin. Muu lääkehoidon koulutuksen käynyt, lääkenäytön suorittanut ja lääkeluvan saanut sosiaali- tai kasvatustieteiden koulutuksen omaava henkilöstö saa antaa valmiiksi dosetteihin annosteltuja sekä tarvittavia lääkkeitä.

Henkilöstön lääkehoidon osaamista ylläpidetään ja päivitetään säännöllisillä koulutuksilla. Lääkehoidon koulutukset ovat henkilöstön saatavilla Skhole verkko-oppimisympäristössä.

Monialainen yhteistyö

Sosiaalihuoltolain (1301/2014) 41 §:ssä säädetään monialaisesta yhteistyöstä asiakkaan tarpeenmukaisen palvelukokonaisuuden järjestämiseksi. Jotta kaikilla nuoren elämässä mukana olevilla tahoilla olisi riittävä ja sama tieto nuoren kannalta merkityksellisistä asioista, Lautasta tehdään tiivistä yhteistyötä kaikkien osapuolten kanssa. Tärkeitä yhteistyötahoja nuoren vanhempien lisäksi ovat mm. lastensuojelu, koulu ja terveydenhuollon palvelut, kuten nuorisopsykiatria ja erilaiset terapiapalvelut.

Lapsen asioista vastaavaan sosiaalityöntekijä koordinoi nuoren palvelukokonaisuutta ja huolehtii riittävästä tiedonkulusta eri toimijoiden välillä. Lautasta ollaan yhteydessä vastuusosiaalityöntekijään säännöllisesti yhdessä sovittujen kuulumiskäytänteiden ja asiakassuunnitelmanpalaverien muodossa. Lisäksi sosiaalityöntekijälle välitetään tietoa nuoren tilanteesta kuukausikoosteella.

Vanhempien kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä nuoren asioissa. Asiakassuunnitelmassa sovitaan yhteydenpidon käytännöistä. Huoltajat ovat asianomaisia oman lapsensa asioissa.

Alihankintana tuotetut palvelut

L&T – kiinteistöhuollon ja puhtaanapidon palvelut.

7 Asiakasturvallisuus

Yhteistyö turvallisuudesta vastaavien viranomaisten ja toimijoiden kanssa

Asiakasturvallisuuden edistämiseksi tehdään yhteistyötä turvallisuudesta vastaavien viranomaisten ja toimijoiden kanssa. Yksikössä on tehty lakisääteinen palotarkastus ja laadittu palo- ja pelastussuunnitelma, joka sisältää arvioinnin palo- ja muista onnettomuusriskeistä sekä poistumisturvallisuusselvityksen. Molemmat löytyvät omavalvontakansiosta.

Henkilöstö perehdytetään poikkeustilanteita varten. Poikkeustilanteita voivat olla erilaiset uhka- ja vaaratilanteet sekä tulipalo- tai muut onnettomuustilanteet. Henkilöstölle on laadittu turvallisuussuunnitelma, jossa on ohjeet uhka- ja väkivaltatilanteita varten sekä ohjeet

asiakasturvallisuuden varmistamiseksi erilaisissa poikkeustilanteissa. Valmiutta poikkeustilanteisiin ylläpidetään säännöllisillä turvallisuuskävelyillä sekä poistumisharjoituksilla. Tarvittaessa järjestetään myös alkusammutuskoulutusta.

Terveydensuojelulain mukainen omavalvonta

Työterveyshuollon ja työsuojelun kanssa yhteistyössä kartoitetaan ja seurataan vuosittain työntekemiseen ja tiloihin liittyviä kuormittavuustekijöitä ja terveyshaittaa aiheuttavien riskien hallintaa. Yksikön tilojen terveellisyyteen vaikuttavat sekä kemialliset ja mikrobiologiset epäpuhtaudet että fysikaaliset olosuhteet, joihin kuuluvat muun muassa sisäilman lämpötila ja kosteus, melu (ääniolosuhteet), ilmanvaihto (ilman laatu), säteily ja valaistus. Näihin liittyvät riskit on tunnistettu ja niiden hallintakeinot on suunniteltu.

Henkilöstön määrä, rakenne ja riittävyys sekä sijaisten käytön periaatteet

Yksikönjohtaja:	Sosionomi AMK
Hoito- ja kasvatushenkilöstö:	9, suhdeluku 1,3 työntekijää/ 7 nuorta
Vastaava ohjaaja:	Sosionomi AMK
Ohjaajat:	1 Sosionomi AMK
	1 Sairaanhoidtaja
	1 Toimintaterapeutti
	1 Yhteisöpedagogi
	4 Lähihoitajaa

Työvuorosuunnittelussa huomioidaan yksikön arjen tarpeiden vastaavuus resursointiin. Lähtökohtaisesti aamuvuorossa työskentelee 2 ohjaaja, iltavuorossa 2-3 ohjaajaa ja yövuorossa 1 ohjaaja. Yksikössä työskentelee vakituiset yöohjaajat. Yksikönjohtaja toimii hallinnollisena johtajana ja hän arvioi hoito- ja kasvatushenkilöstön riittävyyttä suhteessa nuorten tarpeisiin jatkuvasti. Tarvittaessa käydään keskustelua palvelun tilaajan kanssa ja resursointia on mahdollista tilapäisesti lisätä tilanteen vaatiessa.

Sijaisia käytetään äkillisissä poissaoloissa, pidempiaikaisissa poissaoloissa (äitiys-, vanhempain-, ja opintovapaiden aikana) sekä loma-aikoina. Äkillisissä lyhytaikaisissa poissaoloissa arvioidaan sijaistyövoiman tarvetta ja tarvittaessa käytetään tuttuja, taloon perehdytettyjä sijaisia. Sijaisilla on sosiaali- tai terveydenhuollon, tai kasvatustalon koulutus, tai he ovat loppu vaiheen opiskelijoita. Opiskelijoita käytettäessä varmistetaan, että vuorossa on aina myös koulutettu työntekijä. Pidempiin poissaoloihin palkataan lähtökohtaisesti poissaolijan kanssa saman koulutuksen omaava työntekijä.

Yksikössä on laadittu valmiussuunnitelma henkilöstön riittävyyden turvaamiseksi myös poikkeustilanteissa.

Työvuorosuunnittelussa huomioidaan työperäisten tarpeiden lisäksi työntekijöiden henkilökohtaiset toiveet ja tarpeet, sillä toimiva työn ja vapaa-ajan yhteensovittaminen tukee henkilöstön hyvinvointia ja työssä viihtymistä.

Henkilöstön rekrytoinnin periaatteet

Rekrytoinnissa noudatamme Humanan rekrytointien periaatteita, jotka löytyvät myHumanasta. Rekrytointia ohjaa lastensuojelulain ja hankintasopimuksien määrittelemät henkilöstön kelpoisuusehdot sekä koulutus- ja kokemusvaatimukset. Sen lisäksi rekrytoinnissa huomioidaan työryhmän moniammatillisuus ja ammatillinen vahvistaminen. Rekrytointiprosessissa on tärkeää löytää arvo- ja ajatusmaailmaltaan työhön sopiva henkilö, jolla on positiivinen ja moninäkökulmainen suhtautuminen asiakastyöhön.

Työhaastatteluun kutsutaan tehtävään soveltuvimmat työnhakijat työhakemuksen, koulutuksen ja aiemman työkokemuksen pohjalta. Palkattaessa työntekijöitä huomioidaan erityisesti henkilöiden soveltuvuus ja luotettavuus lastensuojelun sijaishuollon tehtäviin. Työkokemus lastensuojelusta lasketaan eduksi. Työ edellyttää lähtökohtaisesti ajokorttia. Työntekijöiltä vaaditaan riittävää suomen kielen taitoa, jotta vuorovaikutus nuorten kanssa ja kirjalliset työtehtävät onnistuvat sujuvasti.

Rekrytointitilanteessa tarkistetaan sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden ammattioikeuksia koskevat rekisteritiedot sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteristä (Terhikki/Suosikki) ja kaikilta töihin valituilta pyydetään rikosrekisteriote nähtäväksi lain lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä 3 §:n mukaisesti. Lisäksi valittujen työntekijöiden tulee käydä terveystarkastuksessa ja toimittaa lääkärintodistus soveltuvuudesta työtehtäväänsä koeajan aikana. Henkilöstötiedot tallennetaan Sympha-henkilöstöjärjestelmään.

Kuvaus henkilöstön perehdyttämisestä ja täydennyskoulutuksesta

Henkilöstö perehdytetään Humanan perehdytysohjelman mukaisesti. Yksikönjohtaja vastaa yleisestä perehdytyksestä Humanan ja yksikön toimintaan, lastensuojelulakiin, sekä työn laatuvaatimuksiin. Asiakastyön ja arjen perehdytyksestä vastaa yksikön vastaava ohjaaja, mutta uuden työntekijän perehdytys työtehtäviin on myös jokaisen työntekijän tehtävä. Opiskelijat haastatellaan ennen opintojaksolle valitsemista, jolla varmistetaan kaikkien Lautassa toimivien aikuisten turvallisuus ja soveltuvuus nuorisokodin ympäristöön ja tästä prosessista vastaa yksikön vastaava ohjaaja, sekä tarvittaessa yksikönjohtaja. Opiskelijoiden perehdytyksestä vastaa vastaava ohjaaja yhdessä nimetyn ja samaa koulutustaustaa vastaava harjoittelun ohjaaja.

Henkilöstölle mahdollistetaan jatkuva oppiminen ja itsensä kehittäminen säännöllisillä koulutuksilla. Koulutuksia järjestetään koko työyhteisölle sekä yksittäisille työntekijöille koulutussuunnitelman mukaisesti. Koulutussuunnitelmaa ohjaa hankintasopimuksien koulutusvaatimukset sekä asiakastyöstä nousevat osaamistarpeet. Täydennyskoulutusta on jatkuvasti saatavilla Skhole verkko-

oppimisympäristössä.
henkilöstöjärjestelmään.

Täydennyskoulutustiedot

tallennetaan

Sympa-

Lautan työyhteisön yhteiset täydennyskoulutukset: dialektinen käyttäytymisterapia (DKT) sekä kognitiivinen käyttäytymisterapia (KKT). Työryhmästä kolme on kouluttautunut neuropsykiatriseksi valmentajaksi. Lautan työryhmä on koulutettu MAPAn (Management of Actual or potential aggression) perustasolle, jonka kautta työntekijöillä on vahvistunutta osaamista ennaltaehkäistä väkivaltatilanteiden syntymistä, sekä taitoa kohdata ja tukea haastavasti käyttäytyvää nuorta.

Uuden työntekijän aloittaessa yksikönjohtaja tarkistaa, että työntekijällä on hygieniapassi-, ensiapu- ja lääkehoidon koulutukset voimassa. Tarvittaessa koulutukset järjestetään työntekijälle. Muu lääkehoidon osaaminen varmistetaan ja päivitetään lääkehoitosuunnitelman mukaisesti.

Henkilöstön työhyvinvointia ja osaamista tukee säännöllinen ryhmätyönohjaus. Työyhteisöllä on myös säännöllisesti toteutuvat tiimipäivät, joiden aikana pyritään kehittämään yksikön toimintaa, arvioimaan tehdyn asiakastyön laatua ja ylläpitämään saavutettua hyvää. Monipuoliset lisäkoulutukset vahvistavat myös koko työyhteisön osaamiskokonaisuutta ja tuovat ammatillista lisäarvoa.

Toimitilat

Lastensuojeluyksikkö Lautta toimii uudisrakennuksessa, joka on suunniteltu lastensuojeluyksikön tarpeita silmällä pitäen. Samassa pihapiirissä toimii myös Lastensuojeluyksikkö Nuotta. Tilat ovat valoisat ja kodinomaiset. Lautassa yhteiset tilat koostuvat keittiöstä, ruokailutilasta ja olohuoneesta. Yksikössä on 2 wc/suihkutilaa sekä toisen yksikön kanssa yhteiset saunatilat ja kodinhoitohuone. Aikuisten käytössä on toimisto ja sosiaalitilat sekä toisen yksikön kanssa yhteinen neuvotteluhuone. Yksikössä on erillinen lääkehuone.

Nuorten omissa huoneissa on peruskalustus, kuten sänky, pöytä, kaappi ja nojatuoli. Lauttaan muuttaessa nuori saa itse sisustaa huoneen oman näköisekseen. Huoneen ovi on lukittava, jolloin muilla nuorilla ei ole pääsyä huoneeseen nuoren poissa ollessa. Nuorilla on avaimet oman huoneensa oveen. Huonetta ei käytetä muuhun tarkoitukseen nuoren poissaolon aikana.

Nuoren kaverit ja perheenjäsenet ovat tervetulleita vierailemaan yksikköön. Kauempaa tulevien perheiden on mahdollista yöpyä yksikön käytössä olevassa asunnossa muutaman kilometrin päässä.

Lastensuojeluyksikkö Lautta sijaitsee rauhallisella asuinalueella Palokassa, vajaa kymmenen kilometriä Jyväskylän keskustasta. Kaikki tarvittavat palvelut ja monipuoliset kulkuyhteydet löytyvät yksikön läheisyydestä. Palokan kauppakeskukset ovat kävelymatkan päässä, ja terveyskeskukseen ja sairaalaan on 10 minuutin ajomatka. Yksikön edestä kulkee paikallisbussi.

Teknologiset ratkaisut

Yksikössä on käytössä ILOQ-lukitusjärjestelmä, joka mahdollistaa kulunvalvonnan avainten käyttöä seuraamalla. Järjestelmä mahdollistaa avaimen käytöstä poistamisen esimerkiksi avaimen kadotessa.

Yksikössä ei ole tallentavaa kameravalvontaa. Yksikön ulko-ovella on kameralla varustettu ovikello.

Terveystieteiden laitteet ja tarvikkeet

Lautassa on käytössä yleisiä terveydenhuollon seurantaan liittyviä laitteita, kuten kuume- ja verenpainemittari. Lisäksi yhteiskäytössä Lautta-yksikön kanssa on alkometri. Laiteluettelo on

lääkehoidossuunnitelman liitteenä. Asiakkaiden tarvitsemien apuvälineiden ja terveydenhuollon laitteiden hankinnasta, käytön ohjauksesta ja huollon asianmukaista toteutumisesta vastaavat yksikön sairaanhoitaja Markku Hytönen, markku.hytönen@humana.fi. Terveydenhuollon laitteisiin ja tarvikkeisiin liittyvät vaaratilanneilmoitukset kirjataan Gurufieldiin, jotka yksikön vastaava sairaanhoitaja selvittää ja jalkauttaa työtä tukevan tiedon myös muulle ryhmälle.

8 Asiakastietojen käsittely ja kirjaaminen

Asiakastietojen käsittely

Lastensuojeluyksikkö Lautassa on henkilötietolain 10§:n mukainen rekisteriseloste asiakastietojen dokumentoinnista ja rekisteröinnistä (liite). Henkilöstö perehdytetään osana perehdytysohjelmaa henkilötietojen käsittelyyn ja Humanan tietoturvakäytäntöihin, ja kaikki suorittavat GDPR- koulutuksen vuosittain. Täydennyskoulutusta on saatavilla tarpeen mukaan mm. Skholen kautta. Yksikön johtaja seuraa ja valvoo kirjaamiseen ja henkilötietojen käsittelyyn liittyvän lainsäädännön, viranomaismääräysten ja yksikön ohjeiden toteutumista. Tietosuojapoikkeamista tehdään ilmoitukset Gurufieldiin, josta ne ohjautuvat käsiteltäväksi Humanan tietosuojavastaavalle: Ulla Hirvelä, ulla.hirvela@humana.fi.

Sijoituksen päättyessä kaikki lasta koskevat asiakirjat lähetetään lapsen vastuusosiaalityöntekijälle arkistoitavaksi hyvinvointialueen arkistoon ja asiakastiedot poistetaan DomaCare-asiakastietojärjestelmästä.

Asiakastyön kirjaaminen

Lastensuojeluyksikkö Lautassa on käytössä DomaCare-asiakastietojärjestelmä, johon kirjataan kaikki asiakastyön kirjaukset työntekijäkohtaisilla tunnuksilla. Asiakastyön dokumentointi käsittää päivittäiskirjauksen nuoren arjen tapahtumista, yhteistyömerkinnät lapsen ja nuoren verkostojen kanssa, lääkehoidon, sekä kuukausikoosteiden ja hoito- ja kasvatussuunnitelman laatimisen sekä ylläpidon. Päivittäiskirjaukset tehdään jokaisessa työvuorossa, jolloin kirjaukset ovat ajantasaisia. Työntekijät perehdytetään asiakastietojärjestelmän käyttöön sekä yksikön kirjaamiskäytäntöihin osana perehdytysohjelmaa.

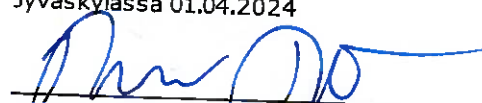
9 Yhteenvedo kehittämissuunnitelmasta

Yksikkökohtaista tietoa palvelun laadun ja asiakasturvallisuuden kehittämisen tarpeista saadaan henkilöstön tekemistä havainnoista, riskien arvioinnista sekä säännöllisistä asiakaspalautteista nuorilta, perheiltä ja yhteistyökumppaneilta. Yksikön toimintakäytänteiden, laadukasta työtä tukevien rakenteiden, sekä uusien menetelmällisten lähestymistapojen kehittämisessä valjastetaan käyttöön myös koko moniammatillisen tiimin osaaminen. Yhteistyötä korostavien käytäntöjen myötä vahvistetaan työntekijöiden viihtyvyyttä, sekä sitoutuneisuutta tärkeään työhön. Yksikön johtaja vastaa kehittämistoimien suunnittelusta ja seurannasta, sekä laadun valvonnasta.

10 Omavalvontasuunnitelman seuranta

Paikka ja päiväys: Jyväskylässä 01.04.2024

Allekirjoitus:

Hanna Tyyskä, yksikönjohtaja